

Observaties rond operaties in Afghanistan (II)

Noot van de redactie

Het onderstaande artikel is een bewerking van een document dat het Opleidings- en Trainingscentrum Operatiën (OTCOpn) al twee jaar gebruikt bij de voorbereiding van staven en eenheden op de ISAF-missie in Afghanistan. Dit document heeft een tweeledig doel: ten eerste het doorgeven van kennis en ervaring uit de eerste rotaties aan de opvolgers en ten tweede het inzicht verbreiden dat de operatie complexer is dan initieel vaak werd aangenomen en meer beslaat dan enkel *hunt and kill* Taliban. Daarbij moet de lezer zich realiseren dat veel observaties en bevindingen anno 2009 inmiddels breed onderschreven worden, maar dat dit in 2005-2006 bepaald (nog) anders was. Dit artikel reflecteert de stand van zaken van begin 2008. Ondertussen worden voortschrijdende inzichten verwerkt in de nieuw te verschijnen Leidraad Landoperaties. Sommige aspecten worden daarin algemener gesteld, terwijl andere aspecten juist nader worden uitgediept. Het oorspronkelijke document is tot stand gekomen door de medewerking van meerdere commandanten en stafofficieren.¹ De redactie is van mening dat het bewerkte document een waardevolle neerslag van ervaringen en inzichten in het doctrinaire denken bevat. Onderstaand artikel is het tweede en laatste deel.

*P.B. Soldaat e.a. – luitenant-kolonel der Luchtdoelartillerie**

In het eerste deel van dit artikel is de operationele omgeving aan bod gekomen. Vervolgens is de planning van de militaire bijdrage aan de orde gesteld, met inbegrip van het ‘inktvlekprincipe’. Duidelijk werd dat de aspecten security and control en wederopbouw met elkaar verweven zijn. In deze bijdrage komen meer specifieke observaties aan de orde.

Activiteiten op het gebied van ‘security & control’

Een deel van de militaire inspanning zal, zeker in het begin, gericht zijn op het creëren van een veilige omgeving. Gaandeweg zal het zwaartepunt van de operatie moeten gaan verschuiven naar wederopbouwactiviteiten. Daarom zullen de activiteiten op het gebied van security & control aan bepaalde voorwaarden moeten voldoen om niet in tegenspraak te zijn met de latere opbouw en om de lokale bevolking niet van zich te vervreemden. Het draait hierbij om robuust optreden met respect voor de bevolking.

Robuust optreden

Inzet gericht op security & control zal veelal worden uitgevoerd met ‘kinetische’ middelen, dat wil zeggen: geweldsmiddelen. Deze kineti-

¹ Specifiek hebben de volgende personen aan het document bijgedragen: Genm A.J.H. van Loon, C-RC (S); Bgen T.W.B. Vleugels, C-TFU-1; Kol A.T. Vermeij, Plv C-RC(S); Kol J.F.A.M. van Griensven, C-TFU-2; Kol N. Geerts, C-TFU-3; Kol N. Tak, C-PRT-1; Kol S. Klarbergen, CoS TFU-1; Kol P. v.d. Sar, C-BG-1; Lkol P. Nieuwenhuizen, J-ECC RC(S); Lkol M. Duvekot, Plv-C BG-2; Lkol J.P. van Houten, HOT TFU-1; Lkol W.F. Engelman, S4 TFU-4; Lkol F.E.T.J. van Dijk, HOT TFU-2; Lkol D.J. Broks, CoS TFU-2.

* De auteur was van juni tot en met november 2006 hoofd Sectie J-5 van *Regional Command South*. Thans is hij hoofd bureau Geïntegreerd optreden en Command & Control bij het Opleidings- en Trainingscentrum Operatiën (OTCOpn) in Amersfoort.

sche inzet dient robuust en tegelijkertijd beheerst te zijn en dient vooral om aan de bevolking te demonstreren dat wij bereid en in staat zijn om zo nodig gericht geweld in te zetten tegen de Taliban. Het meer opportunistische deel van de bevolking zal daardoor op onze hand komen.

Kleinschalige gevechten

Omdat de tegenstander overwegend versnipperd en in kleine groepen optreedt, is het merendeel van de gevechtsacties kleinschalig, maar vaak wel van een hoge intensiteit. De verantwoordelijkheid voor de meeste gevechten rust dan ook grotendeels op de schouders van groeps- en pelotonscommandanten, die onder zwaar vuur juist moeten handelen. Goede *skills and drills* op dat niveau zijn dan ook essentieel.

Grootschalige gevechten (met de omvang van bataljons) komen slechts sporadisch voor. Enerzijds komt dit omdat de tegenstander vaak niet omvangrijk is of niet lang genoeg op één plek blijft zitten om zo'n grote operatie voor te bereiden. Anderzijds is dat het plannen van zo'n grote operatie afhankelijk van rotatieschema's en de beschikbaarheid van externe coalitiemiddelen.

Vuuroverwicht

In alle gevallen is het bij een gevechtscontact noodzakelijk om snel een vuuroverwicht te verkrijgen. In het initiële gevechtscontact kan worden teruggevallen op de eigen groepswapens, waarbij onze superieure schiettechniek op langere afstand de situatie al enigszins in ons voordeel doet omslaan.

Bij verdere escalatie is vuur- en/of luchtsteun vaak onontbeerlijk. Daarom dienen ook alle niveaus vuur- en/of luchtsteun te kunnen aanvragen en leiden. Speciale aandacht dient er dan te zijn voor het markeren van eigen troepen. Dit los van de voortdurende aandacht voor de risico's voor de lokale bevolking.

'Fish with bait, not with nets'

Ervaring heeft duidelijk gemaakt dat *search & destroy* of *hunt & kill* acties weinig opleveren. Ze veroorzaken vooral veel wrevel bij de bevol-

king. Het is veel effectiever om met (contra-) hinderlagen te werken op een verwachte naderingsroute van de tegenstander, eventueel in combinatie met een 'lokaas' of in samenhang met een avondklok.

FOTO AVDD, A. RORIMPANDEY

'Het verdient aanbeveling om samen met de dorpsoudste op een deur te kloppen (in plaats van hem in te trappen)...'

'Knock, talk, search'

Voor het zoeken naar opstandelingen en wapenopslagplaatsen zijn grootschalige 'cordon & search' acties vaak contraproductief omdat ze vaak vergezeld gaan van preventief geweld en overdreven beschermingsmaatregelen die de bevolking irriteren. Een meer kleinschalige en menselijke benadering is veel effectiever. Het verdient aanbeveling om, met het lokale leger voorop en samen met een dorpsoudste, op een deur te kloppen (in plaats van hem in te trappen), te wachten tot de inwoners zich aangekleed hebben en de vrouwen in een ander vertrek zijn ondergebracht, waarna de doorzoeking op een rustige wijze plaatsvindt.

Het gebruik van speurhonden is hierbij om culturele redenen niet raadzaam. Hoewel we hierdoor mogelijk toch wapens kunnen missen is het psychologische signaal naar de bevolking er een van beheerste kracht en superioriteit, waardoor de bevolking voldoende wordt

afgeschrikt om steun aan de opstandelingen te geven.

Patrouilles met een doelstelling

Het heeft geen zin om overal in het gebied, buiten de inktvlekzones, patrouilles te rijden in het kader van *presence patrols* of *showing the flag*. Deze patrouilles vormen slechts een onnodige prooi voor aanslagen en versnipperen de capaciteit. Bij aanslagen zijn er vaak geen mogelijkheden voor forensisch onderzoek en ook de Medevac-capaciteit is beperkt. Een dergelijke patrouille levert eerder last dan nut op.

Elke patrouille moet een doelstelling hebben, noodzakelijk zijn en samenhang hebben met andere patrouilles of activiteiten. Vooral moet er capaciteit gereedstaan om een eventueel gevechtscontact te exploiteren.

Verder verdient het aanbeveling om bij een irregulier en onvoorspelbaar optredende tegenstander zelf ook onvoorspelbaar op te treden. Dit kan worden bereikt door vooral patrouilles te voet te doen, waardoor aanslagen met IED's op voorspelbare verplaatsingsroutes van voertuigen worden ontweken. En ook de voetpatrouilles zelf moeten onvoorspelbaar zijn, wat het best kan worden uitgevoerd door middel van *satellite-patrolling*, waarbij ook de *overwatch* (vuurbasis) niet steeds op dezelfde plek ligt.

Mobiele checkpoints

Het inrichten van vaste checkpoints heeft weinig zin; de opstandelingen gaan er omheen. Daarnaast veroorzaken ze irritatie bij de lokale bevolking, vereisen bewaking en zijn bovendien een gewild doel voor aanslagen. (Nota bene: dit is anders bij punten die wij vast willen bewaken voor ons eigen optreden, zoals wateroversteekplaatsen).

Beter is het om gebruik te maken van onverwachte, tijdelijke checkpoints met mobiele eenheden waarbij al (!) het verkeer wordt doorzocht. Hierbij draait het om het creëren van een onvoorspelbare 'pakkans' op routes die de tegenstander gebruikt. De Engelsen gebruiken

hiervoor in de Helmand de zogeheten *Mobile Operating Groups* (MOGs).

Regels van civiele rechtspraak

Bij het nemen van gevangenen dienen militairen ervan doordrongen te zijn dat ze in principe geen 'combattanten' gevangen nemen, maar 'verdachten' die de wet hebben overtreden, door deel te nemen aan een gevecht of die mogelijk anderszins illegale handelingen hebben uitgevoerd. Dit gegeven leidt tot de noodzaak om bij vangenneming veel aandacht te besteden aan het verzamelen van bewijsmateriaal tegen de verdachten (foto's, in beslag genomen materiaal, getuigenverklaringen, et cetera).

Hierdoor kunnen er meer gerichte ondervragingen plaatsvinden en hebben rechters later voldoende materiaal voor een oordeel. Als gevolg daarvan leidt het bovendien niet tot (overvolle) gevangennissen met mensen die (relatief) onschuldig zijn en die enkel op de verkeerde tijd en plaats aanwezig waren. De verdachten moeten goed behandeld worden want hiervan gaat een voorbeeldfunctie uit naar de bevolking, zeker wanneer gevangenen wegens gebrek aan bewijs weer worden vrijgelaten en goed behandeld blijken te zijn.

Respectvol

Ter wille van goede betrekkingen met de bevolking moet ons optreden respect uitstralen. Het gedrag van de gewone soldaat bepaalt op dit punt het succes van de gehele missie. Hij is ons 'gezicht' en daarmee onze ambassadeur. Dit heeft de volgende gevolgen:

'Go with the flow'

Wanneer militaire voertuigen zich in het lokale verkeer begeven kiezen we er om redenen van *force protection* vaak voor om met een hoge snelheid midden op de weg te gaan rijden. Dit levert zeer gevaarlijke verkeerssituaties op die niet opwegen tegen het gevaar van een mogelijke bomaanslag. Het levert in ieder geval zeer veel wrevel op bij de bevolking, die haar kinderen in gevaar ziet komen. Beter is het om steeds een onvoorspelbare route te kiezen en je aan te passen aan de lokale omstandigheden en snelheid. Door bor-

'Ons optreden moet respect uitstralen. Het gedrag van de gewone soldaat bepaalt op dit punt het succes van de gehele missie'

den, handgebaren, seinpistolen en waterflesjes gevuld met stenen, eventueel ondersteund door een informatiecampagne, kan achteropkomend en naderend verkeer ervan weerhouden worden om in te halen.

In oorden is langzaam rijden juist raadzaam; er kan beter worden geobserveerd en mogelijke IED's worden eerder waargenomen. Bovendien straalt er een beheerste kracht uit van een langzaam rijdende colonne, terwijl een gehaast rijdende colonne juist angst uitstraalt.

'Smile and wave'

In plaats van met helm en zonnebrillen op of onder pantser in een voertuig te zitten, dient er vriendelijkheid naar de passerende bevolking te worden uitgestraald. Een glimlach, handdruk of desnoods een klein presentje sorteert, zeker bij de jongeren, veel effect en *goodwill*. Ook het inkopen doen op de lokale markt, waardoor tevens kleine geldhoeveelheden in omloop komen, is aan te bevelen.

De winst zit in de positieve gesprekken aan de 'Afghaanse keukentafel' thuis, waar wij niet

bij zijn en waar de bevolking wel haar mening vormt. *Smile and wave* dient echter niet nonchalant te worden uitgevoerd en moet als een militaire vorm van optreden worden gezien. Men dient immers steeds bedacht te zijn op een snelle escalatie (*expecting a hand-shake, but alert for a hand-grenade*).

'Afghan Face'

Waar mogelijk dienen lokale militairen en politiemensen het contact met de bevolking te onderhouden en militaire operaties uit te voeren, waarbij wij op afstand toezicht houden en achteraf evalueren.

Deze manier van werken verhoogt de acceptatie bij de bevolking, temeer omdat taal- en communicatieproblemen worden voorkomen. Bovendien hebben lokale troepen een veel hoger onderscheidend vermogen dan eenheden afkomstig uit het buitenland.

Investeer in civiele relaties

Contact met de bevolking, vooral met de 'zwijgende meerderheid', is van essentieel belang bij

een COIN-campagne. Het verdient aanbeveling om het operatiegebied zo in te delen dat de bevolking steeds één aanspreekpunt heeft. Zo zouden pelotons een eigen gebied toegewezen kunnen krijgen waarbij de pelotonscommandant geregeld de contacten onderhoudt met de lagere lokale overheden in de dorpen.

Soldaten leren de individuele leden van de bevolking herkennen, maar andersom kan de lokale bevolking de soldaten ook beter leren kennen. Zo'n peloton kan dan tevens een begin maken om de lokale bevolking in kaart te brengen door een vorm van 'volkstelling' te

houden en hier een database van aan te leggen. Hierdoor beginnen volgende rotaties niet steeds opnieuw en kunnen op den duur de 'vreemde elementen' zichtbaar worden gemaakt.

Geen wisselvallige presentie

Een wisselvallige aanwezigheid in een gebied kan omwille van het verrassingseffect van belang zijn. Er zijn echter ook nadelen aan verbonden. Wanneer de lokale bevolking zich op basis van beloften onzerzijds blootgeeft door inlichtingen te verstrekken of openlijk mee te werken, moeten deze mensen ook worden beschermd.

Mensen mogen niet de dreiging voelen van represailles door de Taliban wanneer die kort na ons vertrek in het gebied weer actief worden. Succes kan daarom ook worden gemeten in aantallen informanten die worden verkregen of die verloren gaan.

'Platoonhouses'

Een verdergaande vorm van contact met de bevolking is het inrichten van *platoonhouses*. Dit zijn goed verdedigbare gebouwen aan de rand van het overgangsgebied – dus niet midden in vijandelijk gebied – die een inloofunctie hebben voor de lokale bevolking. Er moet daarbij een balans worden gevonden tussen verdedigbaarheid en toegankelijkheid voor de bevolking.

Platoonhouses worden in principe door een peloton bemand. Op deze manier kan een 24/7 aanwezigheid gedemonstreerd worden, waardoor de bevolking zich veiliger zal voelen en hopelijk sneller het risico durft te nemen om waardevolle inlichtingen te verstrekken. Een platoonhouse kan echter, net als een vast roadblock, ook een operationeel blok aan het been worden, dat veel capaciteit opslurpt.

Volledig opgaan in de bevolking

Voorts zouden reguliere eenheden of Special Forces, naast hun reguliere *Direct Action*-taken, in de overgangsgebieden kunnen worden ingezet om in kleine groepen te leven temidden van lokale politieposten of dorpen. Hiermee laten zij zien dat ze maximaal willen integreren en dezelfde risico's willen lopen als de lokale

FOTO: AVDD, G. VANES

'Mensen mogen niet de dreiging voelen van represailles door de Taliban, wanneer die na ons vertrek weer actief worden'

politie en bevolking. Dit zal bij de bevolking respect afdwingen.

Hoewel deze inzet wel risico voor de eigen troepen met zich meebrengt, zal deze wijze van optreden de lokale politie en de bevolking helpen om zich weerbaarder op te stellen. Ook zullen wij sneller betere informatie verkrijgen.

'Force protection'

De tegenstander is overal aanwezig in het operatiegebied en zal vooral onze zwakke punten aanvallen. Daarom dient *every man a rifle man* te zijn. Toch dient de mate van *force protection* in balans te zijn met de noodzaak om met de bevolking in contact te komen. Aan de tendens om elk risico uit te sluiten en bij voorbaat beschermingsmaatregelen toe te passen die agressief overkomen, dient een halt te worden toegevoerd. Het gaat tenslotte om het beschermen van de bevolking en niet om de bescherming van jezelf. In feite is *force protection* een van de belangrijkste valkuilen van een COIN-campagne omdat het vervreemdend werkt op de lokale bevolking.

Sometimes, the more you protect your force, the less secure it is

Militairen in een COIN-campagne dienen juist open en terughoudend op te treden. Ze dienen daarbij bereid te zijn om beledigingen en soms zelfs verliezen te incasseren, met de aanname dat juist daardoor het aantal beledigingen en aanvallen zal afnemen. Bij een incident zal op een zachte en beheerste manier aan de taak vastgehouden moeten worden zodat nog steeds kan worden uitgestraald dat de coalitie het sterkste en beschaafdst is. Te allen tijde dient een overreactie en escalatie te worden voorkomen, zeker zolang er onschuldige omstanders in de nabijheid aanwezig zijn. Deze instelling vergt goede leidinggevende vaardigheden van vooral het lagere kader.

Een gedachte-experiment maakt het bovenstaande duidelijk. Hoe zou u het vinden als in uw woonplaats een vreemde mogendheid met te hoge snelheid door uw straat reed, waarbij uw kinderen gevaar lopen, u op straat preventief wordt aangericht met wapens en zelfs uw

FOTO AVDD, A. RORIMPANDEY

Een bermbom? 'De tegenstander is overal aanwezig in het gebied en zal vooral onze zwakke plekken aanvallen'

huis 's nachts kan worden betreden, waarbij uw vrouw wordt gefouilleerd, en dat terwijl u uiteraard de vreedzaamheid zelve bent?

Activiteiten gericht op (weder)opbouw

Wederopbouwactiviteiten vormen een essentieel onderdeel van COIN. Er zijn drie gradaties van wederopbouw, die goed zijn in te passen in de driedeling van de inktvleekaanpak. Van kleinschalig naar grootschalig kan men noodhulp, (re)constructie, en ontwikkeling onderscheiden. We tekenen hierbij aan dat er discussie mogelijk is over de afbakening.

Grotere vormen van (re)constructie en ontwikkeling zijn voorbehouden aan hulporganisaties, departementen van Ontwikkelingssamenwerking en de Afghaanse overheid. Dit heeft uiteindelijk alles te maken met de verdeling van budgetten. Het probleem is echter dat deze andere instanties ofwel helemaal niet actief zijn, ofwel geen activiteiten hebben op de plekken waar ze onze COIN-campagne zouden kunnen ondersteunen.

Militairen kunnen best beginnen met het verlenen van noodhulp en het opzetten van kleine projecten, maar deze moeten wel worden overgenomen door andere en grotere organisaties.

Niets ondergraaft de geloofwaardigheid van een campagne meer dan bijvoorbeeld waterputten die na twee jaar droogvallen of half afgebouwde scholen. Steeds opnieuw gaat het om de effecten die op kortere of langere termijn moeten worden bereikt. Elke wederopbouwactiviteit dient te worden ingebed in een groter plan dat is afgestemd met de lokale autoriteiten. Deze lokale autoriteiten kunnen dan mogelijk de grotere hulporganisaties beïnvloeden, voor zover dat niet rechtstreeks mogelijk was. Wel moet steeds de vraag worden gesteld *wie* er nu bevoorreed gaat worden, want lokale autoriteiten hebben de neiging om vooral vanuit hun eigenbelang te denken en hun eigen stam voor te trekken.

Uiteindelijk gaat het er bij wederopbouwactiviteiten om dat de lokale overheid zelf het opstandelingenprobleem kan aanpakken, omdat ze goede dingen voor de bevolking doet en daarmee haar steun verwerft. Tot nu toe is het slechte lokale overheidsbestuur één van de belangrijkste oorzaken van de problemen. We zullen de lokale overheid daarom niet alleen blind en kritiekloos moeten steunen, maar ook hier en daar (dwingend) advies moeten geven om haar geloofwaardigheid in de ogen van de bevolking te verhogen.

Ook zullen we ons ervan bewust moeten zijn dat het voor sommige Afghaanse overheidsvertegenwoordigers aantrekkelijk is om buitenlandse militairen in de regio aanwezig te hebben, omdat ze hier een bepaalde status en invloed aan ontleen.

Civiele capaciteit

Onze wederopbouwactiviteiten zijn bovendien gericht op de civiele capaciteit, de militaire capaciteit en vertrouwenwekkende maatregelen.

Sometimes, the best weapons do not shoot

1. De civiele capaciteit wordt verbeterd door wederopbouwteams (in Afghanistan een *Provincial Reconstruction Team* (PRT) genoemd). Dit is een rijk geschakeerde eenheid die geschikt over diverse specialiteiten. Vaak leiden en bemannen militairen een dergelijk team, bij gebrek aan civiele deskundigen.

De militairen kunnen zich laten bijstaan door (gemilitariseerde) burgers uit een CIMIC-pool of uit *civil affairs*-eenheden. Het doel is echter om de militaire bijdrage snel af te bouwen en te laten overnemen door een civiele 'commandant'. Een PRT maakt ook gebruik van fondsen die door Ontwikkelingssamenwerking beschikbaar zijn gesteld.

2. Een wederopbouwteam zal veel samenwerken met militaire eenheden. Niet alleen omdat het team bescherming nodig heeft, maar ook omdat de militaire eenheden opereren in hetzelfde gebied en daar dagelijks patrouilles rijden. Een mogelijke werkwijze is daarbij dat alle initiële en dagelijkse contacten met de gewone lokale bevolking worden gelegd door de pelotonscommandanten van de militaire eenheden in hun eigen pelotonsgebieden.

Zodra er meer diepgaande gesprekken moeten plaatsvinden, voor bijvoorbeeld CIMIC-assessments of wederopbouw, dan kan het wederopbouwteam door het peloton geïntroduceerd worden en de contacten overnemen.

FOTO AVDD, S. HILCKMANN

Straatbeeld van Chora, 40 km ten noorden van Tarin Kowt. 'Gaandeweg zal het zwaartepunt van de operatie moeten verschuiven naar wederopbouwactiviteiten'

Gradaties van wederopbouw (voorbeelden)			
	Noodhulp ('shaping')	(Re)constructie ('decive')	Ontwikkeling ('sustaining')
Bestuur	- faciliteren van contacten tussen leiders	- (her)oprichting van lokale bestuursorganisaties	- capaciteitsopbouw door NGO's - organisatie van verkiezingen
Onderwijs	- cursussen over 'mine-awareness', IED-dreiging, hygiëne, e.d. - escorteren schoolkinderen	- (her)bouwen van scholen - trainen van docenten	- publiek schoolsysteem
Landbouw	- reinigen irrigatiesystemen	- agrarische trainingen	- opzetten landbouw en voedselprogramma's
Economie	- bescherming van geldstromen - (her) oprichting kleinschalige nijverheid	- (her)oprichting van markten	- micro-kredietprogramma's
Energie	- brandstofvoorziening	- kleinschalige generatoren	- elektriciteitscentrales
Water en voeding	- voorzien in schoon water	- (re)constructie van watervoorziening	- opzetten van watermanagementsysteem
Gezondheid	- 'medical reach-out'	- bouwen hospitaaltje	- bouwen ziekenhuis
Rechtspraak	- faciliteren lokale rechtszaken	- toezicht houden en bouwen rechtbanken en rechtstelsysteem	- oprichten oorlogstribunaal en waarheidscommissies
Onderdak	- voorzien in dekens en tenten - vluchtelingenkamp	- repatriëringsprogramma's - bouwen goedkope huizen	- trainen van de bouwsector
Media	- faciliteren lokale krant en radio	- trainingen lokale journalisten en media	- capaciteitsopbouw voor media

Militaire capaciteit

Militaire *capacity building* is gericht op de ondersteuning van de *Security Sector Reform* (SSR). Voor ISAF is dit eigenlijk de hoofdplicht. Het behelst een volledige herstructurering en opbouw van een nationaal en lokaal veiligheidsapparaat. Hieronder vallen niet alleen de hervormingen binnen leger en politie, maar ook de oprichting van burgerwachten, het faciliteren van de rechtspraak en het creëren van een betrouwbaar gevangeniswezen. In elk van de sectoren zullen militairen moeten optreden als opleider en mentor.

Het duidelijkst komt dit naar voren bij lokale legereenheden waar operationele mentor- en liaisonteams (OMLT's) zijn ingebed, die bovendien deelnemen aan de gevechten tegen de opstandelingen.

Een minstens even grote spanning is nodig om de politie op een acceptabel niveau te krijgen, omdat zij, meer nog dan het leger, permanent in het gebied verblijft. De rechtspraak vergt ook onze aandacht, omdat deze instelling mede het vertrouwen bepaalt van de bevolking in de 'eerlijkheid' van de overheid.

Veiligheid	'Shaping'	'Decive'	'Sustaining'
	<ul style="list-style-type: none"> - bescherming kwetsbare groepen - ontwapenen voormalige strijders - mijnenruimen - bescherming NGO's 	<ul style="list-style-type: none"> - (her)oprichten politie - steun aan mijnenruimprogramma's - (her)oprichten van strijdkrachten 	<ul style="list-style-type: none"> - capaciteitsopbouw van leger en politie

Een van de grootste valkuilen bij het opbouwen van een lokaal leger is dat het een kopie wordt van de buitenlandse legereenheden die het trainen. Het lokale leger moet een afspiegeling zijn van de lokale tradities en gebruiken. Juist lokale legereenheden zijn goed in het bestrijden van opstandelingen, omdat ze de cultuur beter begrijpen, beter met de bevolking kunnen communiceren en doorgaans dezelfde ontberingen en omstandigheden kunnen verdragen als de opstandelingen.

Vertrouwenwekkende maatregelen

Los van de genoemde doelstellingen, kunnen we elk project, hoe klein ook, zien als 'vertrouwenwekkende maatregel' in het kader van *force acceptance*. Voorbeelden zijn schoonmaakacties op straat, defect materiaal repareren, een medisch spreekuur instellen, et cetera. Daarbij moeten we echter niet uit het oog verliezen dat Afghanen meesters zijn in het manipuleren. Daarom moet er voor gewaakt worden dat niet allerlei zaken tot 'ons probleem' gemaakt worden.

Afsluiting

Ethisch handelen

Bij een langdurige inzet in een COIN-campagne kunnen strijdkrachten gedurende een langere periode met incidenten en daaruit voortvloeiende verliezen worden geconfronteerd. Concrete resultaten staan daar niet steeds tegenover. Dit is uitermate frustrerend.

'Langdurige zichtbaarheid en presentie zijn noodzakelijk'

Vanuit onze professionaliteit dienen wij enkele zaken steeds opnieuw uit te stralen. Onze tegenstander is de Taliban. Die wordt bestreden, desnoods met geweld. Wij zullen de bevolking naar vermogen trachten te ontzien; wij zullen de Afghaanse overheid naar vermogen ondersteunen en haar middelen verder proberen te ontwikkelen. Wij zullen proberen de bevolking zicht te geven op een betere toekomst.

FOTO AVDD, G. VAN ES

Wij zullen ons echter nooit laten verleiden om onethisch te handelen. Niet alleen omdat dit strijdig is met de voor ons geldende normen en waarden, niet alleen omdat ons thuisfront dat van ons mag verwachten, maar ook omdat dit één van de wegen is om het verschil te laten zien tussen ons en de Taliban.

Geduld, presentie en moed

Bij de COIN-campagne in Afghanistan duurt het enige tijd voordat het merendeel van de bevolking overtuigd is van de goede intenties van onze strijdkrachten en de Afghaanse regering. Maar intenties alleen zijn niet genoeg. De Afghaanse overheid en de haar steunende troepen zullen zichtbaar moeten maken dat er een alternatief is voor chaos en geweld. Pas als de bevolking hiervan overtuigd is, zal ze zich in ons voordeel bewegen en zal de Taliban blijvend steun verliezen.

Dit is een proces dat tijd vraagt en waarvoor geduld nodig is. Een langdurige zichtbaarheid en presentie zijn noodzakelijk. Zeker in het begin is de bevolking nog gereserveerd en zullen wij worden getest en zelfs aangevallen. Juist dan zijn moed en dapperheid nodig om toch een open houding te blijven aannemen ten opzichte van de bevolking.

Men moet zich niet laten leiden door overmatige force protection en de inzet van kinetische middelen. Juist door zich veel onder de bevolking te begeven en zo lang mogelijk gewelddoos te blijven, zal de bescherming toenemen. Ook het feit dat ISAF en 'de militair' die daarvan deel uitmaakt in gesprek blijven met derden (die mogelijk ook de Taliban helpen), in plaats van ze af te schrijven, kan bijdragen aan een breed draagvlak voor de aanwezigheid van troepen die de regering ondersteunen.

Wanneer de lokale bevolking onze aanwezigheid accepteert krijgen we de kans om het lokale bestuur te verbeteren, zodat zij het uiteindelijk van ons kunnen over nemen. Steeds opnieuw gaat het erom de Afghaanse overheid en haar organen zo zelfstandig mogelijk te laten opereren.

Geen 'lessons learned' maar een 'mindset'

Hoewel deze bijdrage vol staat met observaties die gemakkelijk kunnen worden omgevormd tot *lessons learned*, hebben wij die stap niet willen maken. Deze bijdrage wil niets voorschrijven, maar wil een handreiking zijn aan militairen die naar Afghanistan worden uitgezonden en wil de *mindset* schetsen die hoort bij de uitvoering van complexe hedendaagse operaties.

Daarbij zijn we vooral ingegaan op zaken die anders liggen of anders beoordeeld moeten worden dan we voorheen deden. Dit inzicht leidt vanzelf tot anders en effectiever handelen. Verder hopen we dat dit een groeidocument is en dat collega's die in latere rotaties aanvullende observaties doen, de bevindingen te zijner tijd aanvullen met hun waarnemingen. Doen is leren. ■

